

RAVNANJE Z ODPADNIMI FFS IN ODPADNO EMBALAŽO

Pripravila: Renata Fras Peterlin –
GIZ FITOFARMACIJE

Ljubljana. 07.12.2010

Zakonski okvir :

Zakon o varstvu okolja

Podzakonski predpisi:

- **Uredba o ravnanju z odpadki /RS 34/08/**
- **Uredba o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo /RS 84/06,106/06 in 110/07/**
- **Uredba o ravnanju z odpadnimi ffs, ki vsebujejo nevarne snovi /RS119/06/**

Fitofarmaceutski odpadki

A- odpadna ffs (pretečen rok, ostanek, embalaža z oznako T)

- komunalni/nekomunalni (iz dejavnosti – npr. kmetijstvo)
- nevarna /nenevarna

Predpisano ravnanje –NAČRT

B- odpadna embalaža

- komunalni/nekomunalni (iz dejavnosti- npr. kmetijstvo)
- nevarna /nenevarna

Predpisano ravnanje –različno glede na vrsto

Bistvena določila :

Uredba o ravnanju z odpadki:

- kvalificira odpadke: vrste odpadkov, nevarni, nenevarni: kriteriji/klasifikacijske številke/
- določa ravnanje z odpadki / definicija imetnika odpadka: je povzročitelj odpadka, povzročitelj odpadkov mora izdelati načrt ravnanja z odpadki, če ima več kot 150 t odpadka oz 200 kg nevarnih odpadkov – običajno odpadke prepusti pooblaščenemu podjetju za ravnanje z odpadki. Za organizacijo ravnanja s komunalnimi odpadki je zadolžena občina

Bistvena določila

Uredba o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo:

Določa obveznosti uporabnikov embaliranega blaga, trgovcev (imenuje jih distributer) in t.i. uvoznikov oz. proizvajalcev embaliranega blaga. Loči med komunalno/nekom. odpadno embalažo

Uredba o ravnanju z odpadnimi ffs, ki vsebujejo nevarne snovi

Določa obveznosti uporabnikov embaliranega blaga, trgovcev (imenuje jih distributer) in t.i. uvoznikov oz. proizvajalcev embaliranega blaga.

Nevarnost odpadkov v primeru FFS:

Uredba o odpadkih se navezuje na pravilnik o razvrščanju... nevarnih snovi/UR. I RS 101/02/ in

dir. EU 91/689 – direktiva o nevarnih odpadkih:

Nevarni odpadki so tisti, ki vsebujejo naslednje koncentracije nevarne snovi:

T:	3%
Xn:	25%
Xn z R36,37,38	20 %
Xi z R41	10%

Po črki predpisa torej niso vsa ffs nevarna- še posebej pa to velja za odpadno embalažo!

Kaj naredimo z odpadkom/odpadno embalažo FFS v praksi?:

- Povzročitelj, ki ima več kot 200 kg nevarnih odpadkov mora poleg upoštevanja ostalih določil imeti SVOJ načrt ravnanja z nevarnimi odpadki – skladno z Uredbo o ravnanju z odpadki
- Vsi ostali udeleženci (distributerji, veletrgovina, maloprodaja, končni uporabniki) pa ravnajo v skladu z določili Uredbe o ravnanju z odpadnimi ffs, ki vsebujejo nevarne snovi oz. Uredbe o ravnanju z embalažo....

A: Odpadna embalaža:

- Direktiva EU 94/62 EC predpisuje ravnanje z odpadno embalažo.
- Bistvo:

do l. 2007 je potrebno predelati 50% odpadne embalaže in 25% odpadne embalaže reciklirati.....

Uredba ne določa sledljivosti reciklirane embalaže !! (embalaža kemikalij...)

A:Uredba o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo ffs

- **Bistvo:**
- Zavezanci (uvozniki, proizvajalci ffs-člani GLZ fitofarmacije) za ravnanje z odpadno embalažo so tiste pravne osebe, ki dajejo embalirana ffs na trg – in **PLAČUJEJO** za sistem družbi **SLOPAK**.
- končni uporabnik je zavezan ločenemu zbiranju, hranjenju n oddajanju odpadne embalaže na posebna zbirna mesta - **BREZPLAČNO**
- odpadno embalažo iz dejavnosti – kmetijstva (nekomunalno) je prepovedano prosto oddajati izvajalcu javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki, temveč pooblaščenemu zbiralcu – **SLOPAKU** ali pa tja, kjer je bilo blago kupljeno- **BREZPLAČNO**

A:KOLIČINE ODPADNE EMBALAŽE FFS

- **Količina embalaže dane na trg v I 2009**
 - - plastenke: 59 t
 - - ostalo: 20 t
 - - skupaj: 79t + 2t embalaža z oznako T, ki je nevaren odpadek
- **Količina zbrane embalaže v I 2010**
 - 30 t na 124 lokacijah (pretežno plastenke)
- **Zbrana embalaža pred trgovinami je bila čista!!**

A:KAM ODDAMO PRAVILNO PRIPRAVLJENO ODPADNO EMBALAŽO?

- ZBIRNO MESTO SLOPAKA:
<http://www.slopak.si/centri.htm>

ali

- druga možnost: (23.čl. Uredbe) PO PRIPOROČILU
GIZ:
od končnega potrošnika, ki opravlja *dejavnost* –
npr.kmeta- jo **mora prevzeti trgovec**, ki je blago
prodal! **Ne velja** pa to za komunalno odpadno
embalažo (npr. iz gospodinjstva, vrtičkastva..)
Trgovec se lahko dogovori z družbo Slopak za
postavitev kontejnerja ali naroči posebne 200 l vreče
Postavljenih je 79 kontejnerjev pred trgovinami s ffs

A:KAM ODDAMO PRAVILNO PRIPRAVLJENO ODPADNO EMBALAŽO?

- Člani GIZ fitoarmacije so se z družbo SLOPAK dogovorili za nadstandardno obravnavo zbiranja odpadne embalaže.
- Odvoz zbrane odpadne embalaže od mesta zbiranja pri trgovcu (79) oz večjem uporabniku plačajo (45) člani GIZ
- V letu 2010 je potekal odvoz v glavnem na poziv- v l. 2011 bo odvoz organiziran v krožni vožnji

A: Obveznost končnega uporabnika FFS:

- **embalaža je nenevaren odpadek /razen T/**
- **Uporabnik FFS bo embalažo trikrat izpral-priporočilo OECD**
- **Uporabnik bo zbiral in shranjeval odpadno embalažo /obveznost po Uredbi/**
- **Uporabnik bo pravilno pripravljeno embalažo embalažo FFS brezplačno oddal podjetju SLOPAK na odzemno mesto**

A:Ali je odpadna embalaža FFS nevaren odpadek? NE – po Uredbi o odpadkih

- Zato ker ne vsebuje:
- T: 3%
- Xn: 25%
- Xn z R36,37,38 20 %
- Xi z R41 10%
- nevarne snovi

- Izpraznjena in trikrat izprana embalaža namreč vsebuje le 0,01% nevarne snovi!
- Kljub temu pa embalažna uredba določa drugačna merila za nevarnost (T, T+, E) in zshteva samo izpraznitev!- ne izpiranja!
NEUSKLAJENOST PREDPISA ISTEGA ORGANA!!!! V EU osamljen primer

Ali:

- povedano drugače:
- plastenka, ki tehta 100 g – to je plastenka vsebine 1l lahko vsebuje naslednje ostanke FFS, da je embalaža razvrščena kot nenevarna

Ostane nevarne snovi do največ:

T: 3 g

Xn: 25 g

Xn z R36,37,38 20 g

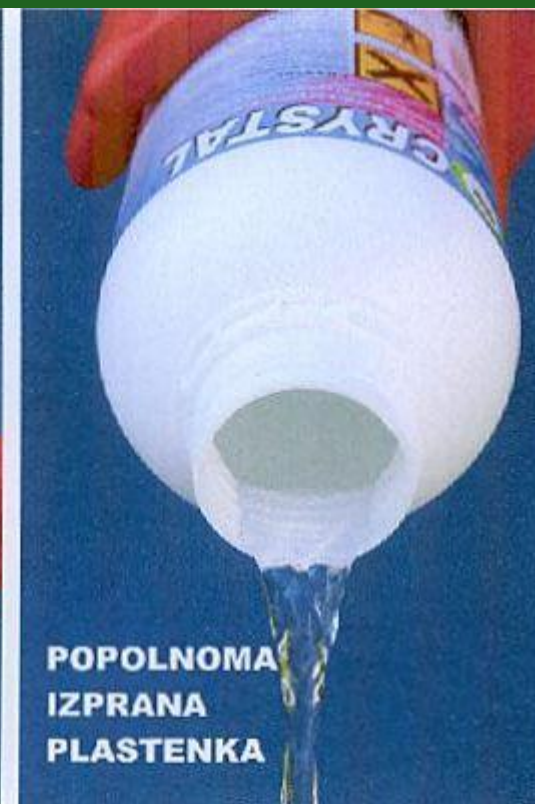
Xi z R41 10 g

A: Trikratno izpiranje embalaže FFS

- Usmeritev OECD in prihajajoče direktive o odgovorni rabi FFS nas usmerjajo v trikratno izpiranje prazne embalaže PLASTENK.
- S trikratnim izpiranjem dosežemo 0,01% ostanka pripravka v embalaži oz. v našem primeru 0,01g v 100g teži plastični.
- Razvrstitev embalaže v nenevarne odpadke in usmeritve OECD, ECPA in končno tudi Pravilnika o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo so nas popeljali v razmišljanje o vzpostavitvi sistema zbiranja odpadne embalaže samo za FFS.

- **Ročno izpiranje embalaže opravimo na naslednji način:**
-
- **Vsebino plastenke, ročke ali pločevinke popolnoma izpraznimo tako, da jo za približno**
- **30 sekund obrnemo navzdol, da se v celoti izkaplja v rezervoar škropilnice. Nato napolnimo 20-25 % njene vsebine s čisto vodo. Previdno jo zapremo z zamaškom, stresamo, obračamo in vrtimo tako dolgo in temeljito, da z vodo dosežemo vse njene dele. Vodo izlijemo v rezervoar škropilnice in jo pustimo spet 30 sekund odtekati. Postopek ponovimo še vsaj dvakrat, dokler ni izpirana plastenka (pločevinka oz. ročka) popolnoma čista.**
-

Ročno trikratno • izpiranje embalaže

- **Izpiranje pod pritiskom z napravami za izpiranje**
- Vsebino plastenke, ročke ali pločevinke popolnoma izpraznimo tako, da jo za 30 sekund obrnemo navzdol, da se v celoti izkaplja v rezervoar škropilnice. Embalažo očistimo z vodnim curkom pod pritiskom vsaj 3 barov. Upoštevamo navodila proizvajalca opreme.

-

- Izpiranje pod pritiskom z napravami za izpiranje

- Zbirala se bo samo **trikrat** izprana embalaža. Trikrat izprana embalaže FFS se smatra kot nenevaren odpadek. Embalaža, ki je vsebovala pripravke v trdnem stanju se ne spira, temveč se jo temeljito izprazni.
- **Embalaža, ki je vsebovala pripravke s T se smatra kot nevaren odpadek in se jo prinese na zbirno mesto zbiranja nevarnih odpadkov.**
- Opozorilo o trikratnem izpiranju embalaže in ravnanju z njo je napisano na etiketah FFS, ki so bila v l. 2005 dana na trg. Ti pripravki so imeli tudi poseben znak- Zeleno točko- družbe Slopak.

A: Priprava embalaže za oddajo na zbirnem mestu pred prodajalno

- Na zbirno mesto lahko prinesete le trikrat izprano prazno embalažo plastenk, ročk, pločevink in popolnoma izpraznjene vrečke fitofarmaceutskih sredstev, ki ste jih kupili na ozemlju Slovenije. Na tako pripravljeno embalažo napišite svoje osebne podatke /ime, priimek, naslov/. Podatke lahko napišete na listek, ki ga z gumico pripnete na embalažo. Če imate več kosov embalaže, jih zložite v kartonsko škatlo ali plastično vrečko. Svoje podatke napišite na škatlo ali vrečko in jo pokažite uslužbencu.
- **Potrdila?** Niso predpisana – vendar jih trgovec lahko naroči pri Slopaku
- **Umazana embalaža?** Stroške odstranitve plača prinesitelj!!!!

Priprava odpadne embalaže

B: Odpadna ffs, ki vsebujejo nevarne snovi

- Pretečena ffs
- Ostanke ffs
- Odpadna embalaža z oznako T

- **OPOZORILO!!!**
- **Umazana odpadna embalaža se ne smatra kot nevaren odpadek!!!!**

B: Uredba o ravnanju z odpadnimi ffs, ki vsebujejo nevarne snovi

- **Zavezuje uvoznike in proizvajalce ffs** (člane GIZ) k pripravi NAČRTA in kitju stroškov za delovanje zbiranja, prvoza in uničenja odpadnih ffs- obveznosti so člani GIZ prenesli na SLOPAK
- **Zavezuje trgovce** – obveščanje kupcev, zbiranje in poročanje- velja za nekomunalne odpadke
- **Zavezuje končne uporabnike-** ločeno zbiranje in oddaja

B: Uredba o ravnanju z odpadnimi ffs, ki vsebujejo nevarne snovi

- je sporna ker:
- zavezuje trgovce k zbiranju nevarnih snovi- kljub temu, da nimajo za to okoljevarstvenega dovoljenja, poleg tega pa dodatno izpostavlja zaposlene
- zavezuje uvoznike/proizvajalce ffs – edinstven primer v EU
- Ne stimulira odgovornega ravnanja z odpadno embalažo

B:Dolžnosti trgovca ffs – odpadki ffs

- ob dobavi fitofarmaceutskih sredstev končnemu uporabniku **omogočiti brezplačno** oddajo odpadnih fitofarmaceutskih sredstev razen, če je največ 5 km od prodajnega mesta distributerja zagotovljeno prevzemanje v zbiralnici odpadnih fitofarmaceutskih sredstev
- zagotoviti, da bo to prevzemanje omogočeno najmanj v času, v katerem prodajajo FFS
- prevzem oziroma oddaja na željo končnega uporabnika tudi pisno potrditi
- obveščati ministrstvo, pristojno za okolje o načinu, času in kraju prevzema odpadnih fitofarmaceutskih sredstev in sicer v elektronski obliki na obrazcu, ki je objavljen na spletni strani ministrstva
- mora na vidnem mestu namestiti **obvestilo** kupcem fitofarmaceutskih sredstev o možnosti brezplačne oddaje odpadnih fitofarmaceutskih sredstev.
-

B: sistem delovanja zbiranja odpadnih ffs

- Člani GIZ so svoje obveznosti prenesli na družbo SLOPAK in pripravili NAČRT.
- Trgovci ffs so obvestili svoje kupce o kraju in času zbiranja.
- Družba SLOPAK je za zbiranje pooblastila EKOL d.o.o., ki zbrane odpadke prevzame in odpelje v uničenje v PINUS d.d
- Uporabniki ffs in trgovci v tem sistemu nimajo finančnih obveznosti. Vse stroške nosijo člani GIZ- *vendar le za svoje odpadke-*

B: količina zbranih odpadnih ffs v I. 2010

- Dve zbiralni akciji: v maju in novembru
- Zbrane količine v maju: na 86 lokacijah(trgovine)
2730 kg
- Zbrane količine v novembru: pri komunalnih podjetjih (45 lokacij) in 25 trgovin – 5500 kg
- Strošek zbiranja na t: cca 5000 €/t !!!!!